

Statenmededeling

Onderwerp

Verordening treasury Noord-Brabant 2021 en inzet van de Immunisatieportefeuille.

Datum

2 februari 2021

Documentnummer

4822214

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

De uitgangspunten Verordening treasury Noord-Brabant 2021 in combinatie met de optimalisatie van de inzet van de immunisatieportefeuille.

Aanleiding

In het bestuursakkoord 'Samen, slim en slagvaardig' en de [Statenmededeling 'opdracht Koers 2030'](#) wordt geanticipeerd op verwachte lagere toekomstige rendementen vanuit de immunisatieportefeuille. De ambities uit onder meer de Omgevingsvisie zijn hoog en blijven onverminderd van kracht. Daar zijn in de loop van de tijd nog belangrijke opgaven bijgekomen, zoals de stikstofopgave en coronaherstel. De opgaven die voor ons liggen vragen een flexibele, daadkrachtige provincie, die met verschillende instrumenten in kan spelen op deze vraagstukken. En dat terwijl we – zoals al eerder gecommuniceerd in eerdergenoemde Statenmededeling – als gevolg van teruglopende inkomsten uit renteopbrengsten en dividenduitkeringen een structureel tekort op ons af zien komen. Vanuit deze nieuwe realiteit is bij de Begroting 2021 reeds een besluit genomen over door te voeren bezuinigingen. Bij onveranderde inzichten zullen deze bezuinigingen echter onvoldoende zijn om een duurzame begroting te kunnen blijven realiseren. Daarom wordt naast korten op structurele lasten ook ingezet op 'meer verdienen' uit ons vermogen. We beogen de inzet van de immunisatieportefeuille verder te optimaliseren, passend bij het huidige tijdsfragment, de (maatschappelijke) opgaven in Brabant en onze provinciale rol. Dit met als doel om gelijktijdig meer inkomsten te genereren én tevens bij te dragen aan de publieke taak.

De volgende uitgangspunten ten aanzien van de optimalisatie van de inzet van de immunisatieportefeuille blijven onverminderd van kracht:

- De omvang van dit eigen vermogen 'eeuwigdurend' in stand te houden;
- Dit vermogen in te zetten om rendement te maken om de jaarlijkse begroting te voeden;
- Met dit vermogen bij te dragen aan realisatie van de publieke taak.

Datum

2 februari 2021

Documentnummer

4822214

Met een optimalisatie van de beschikbare instrumenten voor het realiseren van de publieke taak heeft de provincie alle mogelijkheden in handen om een overheid te zijn die inspeelt en verantwoordelijkheid neemt bij de realisatie van nieuwe ontwikkelingen. Bijvoorbeeld bij ontwikkelingen waar meer statische instrumenten als wet- en regelgeving niet toereikend zijn. Instrumenten als aandeelhouderschap, financieringen of investeringen bieden in dergelijke situaties meerwaarde. Deze instrumenten worden nu ook al ingezet, maar de immunisatieportefeuille biedt de mogelijkheid om dit op veel grotere schaal en dus effectiever te doen.

Sinds 2015 is het mogelijk om 25% van het immunisatievermogen in te zetten voor de publieke taak (zie [Besluit 1 05/15A](#)). Mede hierdoor is sindsdien het doelrendement van € 122,5 mln. per jaar gerealiseerd, naast uitzettingen in obligaties en leningen aan decentrale overheden. Door de jaarlijkse toevoeging van dit rendement aan de begroting werd het rendement ingezet om publieke taken te realiseren, naast een deel van het vermogen zelf. Hoewel de limiet van 25% nooit ten volle is benut, zien we dat het verruimen van de mogelijkheden richting de toekomst nodig is om een duurzame begroting op te leveren. Een ruimere inzet van het vermogen, zowel in omvang als het kunnen gebruiken van andere instrumenten met meer risico zijn de belangrijkste elementen die worden verwerkt in het voorstel tot wijziging van de Verordening Treasury. De gewenste en optimale omvang is afhankelijk van het verwacht rendement op de investeringen in combinatie met de wens het vermogen in stand te houden met een beheersbaar risico.

Bevoegdheid

Op basis van de Provinciewet (artikel 216) is de provincie verplicht een financieringsstatuut vast te stellen. Binnen de provincie Noord-Brabant gebeurt dit door middel van de Verordening treasury Noord-Brabant. De bevoegdheid voor de vaststelling daartoe ligt bij Provinciale Staten. Dit betreft een financieel instrument, geen beleidskader conform de terminologie vanuit 'sturen met kaders'. Essentieel element daarbij is de invulling van de publieke taak. Dit is een term uit de Wet Fido (Financiering Decentrale Overheden). Artikel 2 van de Wet Fido bepaalt dat voor openbare lichamen (waaronder provincies) het uitzetten van middelen en het verlenen van waarborgen en garanties uitsluitend is toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. In de wet wordt geen definitie gegeven van de publieke taak. De bevoegdheid voor het bepalen daarvan ligt ook bij Provinciale Staten. En daarom worden voorstellen vanuit de

immunisatieportefeuille in het kader van de publieke taak altijd voorgelegd aan Provinciale Staten om daar hun wensen en bedenkingen op te geven.

Datum

2 februari 2021

Documentnummer

4822214

Kernboodschap

- 1. Aanpassing van de verordening is nodig, zowel vanuit onze inhoudelijke, maatschappelijke als onze financiële doelen.*

Het huidige vermogen van de provincie is ontstaan uit de verkoop van de aandelen van Essent in 2009, met een opbrengst van € 3 miljard. Hiervan is € 2,2 miljard opzijgezet in de immunisatieportefeuille en € 0,8 miljard in de reeds geïnvesteerde investeringsagenda. Uitgangspunt van de immunisatieportefeuille is altijd geweest dat deze elk jaar € 122,5 miljoen moet opbrengen voor de begroting. We zien de laatste jaren onze opbrengsten echter hard achteruitlopen, waardoor het doelrendement niet gehaald kan worden en een sluitende begroting onder druk komt te staan. Dit heeft ertoe geleid dat wij vanaf vorig jaar niet meer uitgaan van een doelrendement van € 122,5 miljoen, maar dit stapsgewijs afbouwen naar € 62,5 miljoen in 2030. Een opgebouwde buffer zorgt ervoor dat we het tekort tot en met 2030 kunnen opvangen, maar voor de langere termijn zijn maatregelen nodig in de vorm van enerzijds besparen en anderzijds door ons vermogen in te zetten via slimme investeringen. Als we ons vermogen niet slimmer investeren, is het onderhevig aan wettelijk schatkistbankieren (0% rente). Er zal dus stevig geïnvesteerd moeten worden in publieke taken om daarmee grote(re) bezuinigingen in de toekomst te voorkomen. Deze financiële opgave is aanleiding om te kijken naar een optimalisatie van de inzet van de immunisatieportefeuille.

Naast deze financiële urgentie zien we ook dat het huidige tijdsfragment vraagt om een daadkrachtige overheid die bijdraagt aan maatschappelijke vraagstukken met slimme investeringen. Hiertoe zien wij afdoende mogelijkheden om dat te doen, zoals bijvoorbeeld de verduurzaming van de bussenvloot in Brabant, investeringen in de maatregelen binnen de RES'sen (conform de door uw Staten aangenomen [Motie M180-2020](#) Toekomstig investeren in Brabant) en op het gebied van (landbouw)gronden.

- 2. De bereidheid om meer risico's te nemen is noodzakelijk om de (financiële) doelen te realiseren, maar hierbinnen zijn keuzes mogelijk.*

Het gestelde jaarlijkse doelrendement is € 62,5 mln. vanaf 2030. Om dit te bereiken is het noodzakelijk om meer bereidheid te hebben tot het nemen van risico's. Uitgangspunt hierbij is en blijft dat het vermogen van de provincie in stand moet blijven (immuun). De risicobereidheid kan op de volgende manieren worden ingevuld:

- A. Elke investering op zich dient een zeer beperkt risicoprofiel te hebben, waarbij het risico nihil is dat de investering niet terugkomt. Daarmee worden de mogelijkheden om te investeren beperkt.

- B. Een andere mogelijkheid is om een mix van meer en minder risicovolle investeringen te doen, waarbij op portefeuille niveau het risico nihil is dat de omvang van de portefeuille niet in stand blijft.
- C. Een derde manier om het risico af te dekken is de inzet van programmagelden bestemd voor realisering van beleid.

Ook een combinatie van deze drie manieren is mogelijk.

3. Bovengenoemde overwegingen leiden tot volgende voornemens die Gedeputeerde Staten willen betrekken bij de nieuwe Verordening treasury Noord-Brabant.

3.1 Voor het beheersen van de risico's zal worden gestuurd op portfolio niveau. Individuele investeringen kunnen mogelijk verlieslatend zijn. Voor het opvangen daarvan zal een aparte risicoreserve worden ingesteld die gevoed wordt vanuit de gerealiseerde boekwinsten van de Immunisatieportefeuille en bedraagt ongeveer € 90 miljoen.

Door deze risicoreservering komt de totale Immunisatieportefeuille weer op het oorspronkelijke niveau van € 2.252 miljoen die eeuwigdurend in stand moet blijven.

3.2. Beleidsmiddelen zullen worden ingezet om voorzienbare risico's op het behalen van het beoogde rendement van de investeringen op te vangen.

Door beleidsmiddelen (programmagelden) in te zetten voor risicoafdekking kan het vermogen van de provincie nog beter bijdragen aan de realisatie van de beleidsdoelen.

3.3. Er wordt een afwegingskader geïntroduceerd voor de bestemming van de huidige Rente- en dividendreserve. Binnen dat afwegingskader zal bijvoorbeeld geregeld worden op welke manier extra ruimte in de Rente- en dividendreserve kan worden aangewend.

3.4 Investeringen buiten de provinciale grenzen worden mogelijk. In de huidige Algemene Subsidie Verordening is vastgelegd dat financieringen (=vorm van subsidie) alleen ten goede mogen komen aan opgaven binnen de provinciegrenzen. Door ook financieringen daarbuiten toe te staan, worden de opties vergroot en de risico's gespreid. Provinciale Staten zijn bevoegd om te bepalen wat kan worden verstaan onder een publieke taak voor Brabant. Dit kan ook betekenen dat buiten de provinciale grenzen kan worden geïnvesteerd. Een voorbeeld hiervan is investeren in een windmolenpark op zee. Dit draagt bij aan de publieke taak rond de energietransitie en levert financieel rendement op voor de provincie Noord-Brabant. In overleg met de toezichthouder, het Ministerie van BZK, onderzoeken we de ruimte die de provincie heeft om haar publieke taak te realiseren buiten de provinciegrenzen.

3.5. Naast het verstrekken van leningen en kredieten zal de provincie ook gaan investeren in eigendom. Bijvoorbeeld aandelen of grond. Dat heeft

Datum

2 februari 2021

Documentnummer

4822214

consequenties voor de beschikbaarheid van het vermogen. De flexibiliteit van dergelijke investeringen is minder groot dan bij het uitzetten van leningen. Hierdoor wordt het liquide maken moeilijker. Op niveau van het portfolio zal de weging plaatsvinden ten aanzien van het type instrument en de duur van de uitzetting om een evenwichtig portfolio op te bouwen dat flexibel genoeg is om mee te bewegen op eventuele toekomstige marktrente fluctuaties.

Datum

2 februari 2021

Documentnummer

4822214

4. *De uitgangspunten voor de nieuwe Verordening treasury Noord-Brabant worden bepaald door Provinciale Staten.*

De basis voor bovengenoemde overwegingen en voorstellen zijn geformuleerd in de notitie met uitgangspunten voor de nieuwe Verordening treasury Noord-Brabant. In deze notitie worden de wijzigingen ten opzichte van de huidige Verordening beschreven, de uitbreiding van het instrumentarium dat zal worden gehanteerd bij het beheer van de immunisatieportefeuille en de noodzakelijke inrichting van de checks and balances om de risico's te beheersen.

De notitie met uitgangspunten is bijgevoegd.

Consequenties

1. *Uw Staten blijven ook na de beoogde wijziging van de Verordening Treasury Noord-Brabant bevoegd gezag bij het aangaan van (grote) investeringen uit de immunisatieportefeuille.*

Bij begroting en jaarrekening worden PS geïnformeerd over de gerealiseerde projecten en projecten die in ontwikkeling zijn en die binnen afzienbare tijd aan PS voor wensen en bedenkingen worden voorgelegd.

Europese en internationale zaken

n.v.t.

Communicatie

n.v.t.

Vervolg

In een informerende themabijeenkomst op 26 februari a.s. zullen de uitgangspunten voor een nieuwe Verordening treasury Noord-Brabant 2021 worden toegelicht aan uw Staten, waarna u zich hierover kunt uitspreken tijdens een oordeelsvormende themabijeenkomst op een later moment.

Met de opbrengst van deze besprekingen zal een nieuwe ontwerpverordening worden opgesteld en aan uw Staten worden voorgelegd ter besluitvorming rond de zomer van 2021.

Na vaststelling van de Verordening zal verdere uitwerking plaatsvinden in een door GS vast te stellen Treasury Statuut.

Datum

2 februari 2021

Documentnummer

4822214

Bijlagen

Notitie uitgangspunten Verordening Treasury Noord-Brabant 2021

Datum

2 februari 2021

Documentnummer

4822214

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

mr. I.R. Adema

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Programmamanager: de heer W. de Bruijn, (06) 55 68 66 39,
wdbuijn@brabant.nl.

Opdrachtnemer: de heer M.A.P.M. Spijkers, (06) 55 68 66 50,
mspijkers@brabant.nl.